

Libische leider Kadafi verdient Nobelprijs voor de Vrede

Hij komt. Weliswaar vier jaar te laat, maar beter laat dan nooit. Vandaag brengt de Libische leider Moammar Al-Kadafi eindelijk zijn historische bezoek aan het hoofdkwartier van de Europese Unie in Brussel. Vier jaar geleden had de voorzitter van de Europese Commissie, Romano Prodi, al het idee gelanceerd Kadafi uit te nodigen in Brussel, maar dat werd toen afgeschoten. Met name de Britten lagen dwars. Die vonden dat de rehabilitatie van de kolonel veel te snel ging. Het proces tegen de twee Libiërs die beschuldigd werden van de bomaanslag boven het Schotse plaatsje Lockerbie in 1988, moest nog beginnen!

Toch had de Europese Commissie Kadafi indertijd al met een gerust hart kunnen ontvangen. Zijn bekering van terroristenkoning tot fatsoenlijk staatsman was toen al duidelijk zichtbaar en is sindsdien alleen maar overtuigender geworden. Eerst maakte Kadafi schoon schip met zijn terroristische verleden. Hij leverde de Lockerbie-verdachten uit, aanvaardde de verantwoordelijkheid voor de dood van de 270 slachtoffers, bood zijn excuses aan aan de nabestaanden en betaalde smartengeld. Intussen biechtte hij ook nog wat andere aanslagen op. Tevens betaalde hij schadevergoeding aan de familie van Yvonne Fletcher, de Britse politievrouw die in 1984 vanuit het Libische Volksbureau in Londen, de ambassade, werd doodgeschoten.

Minstens zo belangrijk is de ommezwaaai in de Libische buitenlandse politiek. Kadafi de onruststoker is Kadafi de bemiddelaar geworden. Sinds 1997 heeft de kolonel zich onvermoeibaar ingezet voor de vrede. Van zwart Afrika tot Polynesië, overal dook de Libische vredestichter op. Hij zette zich in voor de vrijlating van westerse gijzelaars op de

We kunnen hem beschouwen als opportunist, dolle hond of visionair, maar één ding valt niet te ontkennen: Kadafi heeft de wereld een beetje veiliger gemaakt

» Leo Kwartan

Filippijnen en in Afghanistan. Hij bemiddelde in de Kongolese burgeroorlog. Zelf was ik er getuige van hoe Moammar in de zomer van 1999, vergezeld van vier Boeings met lijfwachten, neerstreek in de Soedanese hoofdstad Khartoem, zijn tent opsloeg aan de oever van de Nijl en de twistende partijen uit noord en zuid maande tot verzoening. En het is geen show: hij boekt hier en daar goede resultaten.

Kadafi's meest overtuigende gebaar is echter het opgeven van zijn massavernietigingswapens. Deze stap is uitermate moedig voor een zwak en moeilijk te verdedigen land als Libië, dat bovendien gelegen is een regio die voortdurend wordt opgeschrikt door bloedige conflicten en buitenlandse inmenging. En niet te vergeten het onberekenbare gedrag van Israël, dat illegaal kernwapens produceert, buurlanden aanvalt en internationale afspraken aan de laars lapt. We kunnen hem beschouwen als opportunist, dolle hond of visionair, maar één ding valt gewoon niet te ontkennen: Kadafi heeft de wereld een beetje veiliger gemaakt.

De wereld zou Kadafi daarvoor moeten belonen, anders dan met oliecontracten, opheffing van sancties of een uitnodiging door de Europese Unie. Kadafi verdient niets minder dan de Nobelprijs

voor de Vrede. Jawel! Ik hoor u tegensputteren: hij was een terrorist, heeft onschuldige mensen gedood en heeft gestookt in menig land. Dat is allemaal waar, maar dat hoeft geen bezwaar te zijn. Neem Menachem Begin, de premier van Israël, die in 1978, samen met de Egyptische president Sadat, de Nobelprijs voor de Vrede ontving vanwege het sluiten van de Camp David-akkoorden.

De jonge Begin was een terrorist pur sang. Zijn strijdgroep, de Irgun Zva'i Leumi, werd tijdens de Britse mandaatperiode in Palestina opgericht, werd verantwoordelijk gehouden voor het opblazen

Het zou vooral een opsteker zijn voor de Arabieren

van het King David Hotel in Jeruzalem in 1946 en het uitmoorden van het Palestijnse dorp Deir Yassin twee jaar later. Niettemin ontving hij de Nobelprijs vanwege de 'moedige vrede' die hij had gesloten met Egypte. Achteraf gezien

bleek Begin helemaal niet zulke nobele motieven te hebben gehad. Integendeel, toen Egypte eenmaal was geneutraliseerd met een vredesverdrag, richtte Begin, dat had hij allang voorzien, al zijn energie op de kolonisatie van de westelijke Jordaanoever, met alle ellende van dien.

Vanuit een christelijke levensovertuiging valt goed te verdedigen dat de zondaar van weleer zich gebeterd heeft. Toegegeven, Kadafi steekt wat vreemd af bij eerdere Nobelprijswinnaars als moeder Theresa (1979) en de veertiende Dalai Lama (1989), maar ik denk dat hij over twintig jaar gunstiger in onze herinnering bewaard zal zijn gebleven dan menig andere vredesduif. Zoals Yasser Arafat, die na de prijsuitreiking in 1994 onmachtig bleek de Palestijnse autonome gebieden te besturen en toegaf aan corruptie, onderdrukking en terreur. Of Yitzhak Rabin, die als premier zó traag en zó halfslachtig de Oslo-akkoorden uitvoerde dat hij ze eigenlijk al voor zijn dood in 1995 om zeep had geholpen. Rabin zal trouwens altijd herinnerd worden als de man die het Israëlische leger had uitgerust met knuppels om de ledematen van Palestijnse tieners kapot te slaan.

Nee, geef Kadafi die Nobelprijs nu maar. Het zou een goede stimulans zijn voor andere leiders van schurkenregimes. Zij zouden nu beseffen dat onsterfelijkheid ook gevonden kan worden in constructief gedrag in plaats van wapeniging en expansiedrift. Maar het zou vooral ook een opsteker zijn voor de Arabieren: de erkenning door de wereld dat er ook iets positiefs uit dit deel van de wereld kan komen in plaats van alleen haat, terrorisme en mislukte vredesverdragen.

Leo Kwartan is arabist en adviseur van bedrijven die werken in het Midden-Oosten. leo.kwartan@wxs.nl

